

TOIVOMUSALOITE 439/1999 vp

Maatalouslomituksen kehittäminen

Eduskunnalle

Tila- ja karjakoon jatkuvasti kasvaessa maatalousyrittäjien lisääntyvä työmäärä vaatii kasvavien fyysisten ponnistusten lisäksi yhä suurempaa henkistä kestäkykyä. Työstä irrottautuminen on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa alalla, jossa ammattitaudit ja tapaturmat ovat lisääntyneet viime vuosina. Ilman riittäviä ja toimivia lomituspalveluja yrittäjät uupuvat. Toimiva maatalouslomitussjärjestelmä vaikuttaa suuresti mm. nuorten karjatalousyrittäjien ja viljelijäperheiden hyvinvointiin, yhteiseen vapaa-aikaan ja mm. äitiyslomaan sijaisapulomituksen kautta.

Lomitusjärjestelmän leikkausten vaikutus näkyy palvelujen saannissa. Lomittajien osa-aikaistaminen ja tätä kautta palkan aleneminen ovat johtaneet siihen, että monissa kunnissa on alettu kärsiä lomittajapulasta. MELAn kyselyn mukaan 240 kuntaa ilmoitti tarvitsevänsä lisää lomittajia, joita laskettiin tarvittavan yhteensä 900. Lomittajapula vaikeuttaa erityisesti sijaisavun järjestämistä.

Lomaan oikeutettujen määrä vähenee huimaa vauhtia. Vuonna 1991 heitä oli 92 000 ja 54 700 vuonna 1998. Lomituspäivät ovat vastaavana aikana pudonneet 3 014 000 päivästä 1 730 000 päivään. Kuukausipalkkaisia lomittajia oli 8 489 henkeä vuonna 1991 ja vuonna 1998 enää 4 300 henkeä. Lomitusjärjestelmän kustannukset ovat pudonneet enemmän kuin lomaan oikeutettujen määrä, eli vuoden 1991 kustannukset ovat laske-

neet 1 392 milj. markasta vuoden 1998 arvion mukaiseen 795 milj. markkaan.

Lomaan oikeutettujen viljelijöiden lukumäärä pienenee yhä. Maaseudun työllistäjänä lomituspävelut on havaittu valtiovarainvaliokunnan mukaan edulliseksi työllistäjäksi, jonka toiminnan on oltava turvattua myös jatkossa. Maatalouslomitustyöpaikat ovat edullisia, koska ei tarvita investointeja, vaan jaetaan työtä järkevästi.

Vuosilomiin tulisi olla mahdollista sisällyttää sunnuntaipäiviä nykyisiä kolmea enemmän varsinkin, jos ne ajoittuvat ns. hiljaisiin kausiin talvella. Nuorille perheille, joissa on koululaisia, yhteiset viikonloput ovat erityisen tärkeitä.

Yleisesti viljelijöillä on eriarvoiset mahdollisuudet käyttää ns. subventoitua lomittaja-apua, sillä kuukausipalkkaisten lomittajien määrä on vedetty tiukalle kunnissa. Kuukausipalkkaisten lomittajien lisäksi em. ostolomitusta tulee olla mahdollista teettää myös tuntipalkkaisilla lomittajilla, mikäli kuukausipalkkaiset ovat täystyöllistettyinä. Tässä kohden lakia tulee joustavoittaa.

Sijaisapuoikeutta tulisi laajentaa vanhempainloman jälkeen kohtuuhintaisena koskemaan hoitovapaakautta. Perusteluina mainittakoon lastenhoidon vaikeus haja-asutusalueilla, lasten maatilaturvallisuus, lomituksen edullinen työllistävyyys, sukupolvenvaihdoslaman taittaminen sekä se, ettei isovanhempia juuri asu enää maataloilla lapsia hoitamassa.

Edellä olevan perusteella ehdotan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla vuosilomaan oikeutettujen päätoimisten karjatalousyrittäjien määrän vähen-

tymisestä aiheutuva kustannussäästö käytetään maatalouslomitustoiminnan kehittämiseen ja vuosilomapäivien lisäämiseen 25 päivään sekä lomittajatyöpaikkojen turvaamiseen.

Helsingissä 13 päivänä huhtikuuta 1999

Jari Leppä /kesk